

Elodie werkt in een tbs-kliniek: 'Ik wil Ryan geloven, maar ik weet andere dingen over zijn vader'

Tekst: Elodie Rijnja

'Cliënt roept een gevoel op van m...' Ik wis de tekst. 'Cliënt roept een gevoel van med...' Weer haal ik de laatste letters weg. Ik doe lang over dit gedeelte van het psychiatrisch onderzoek: het beschrijven van het gevoel dat de cliënt bij de onderzoeker oproept. Ik weet wat ik wil typen, maar iets weerhoudt me ervan. Waarom? Omdat hij vreselijke dingen heeft gedaan? Of ben ik bang voor wat mijn collega's vinden?

Ik denk terug aan het gesprek dat ik probeer te beschrijven. Ryan staat op het balkon van de afdeling, duidelijk nog een jongen: bolle wangen, een kin met plukjes vlassig haar, ogen die onzeker in mijn richting kijken. "Hoe gaat het met je?" vraag ik. "Goed, iedereen is wel aardig tegen me."

We praten wat, tot ik een gevoeliger onderwerp aansnijdt. "Ik hoorde dat je vader recent het contact met jou volledig heeft verbroken." Ryan kijkt naar de grond: "Hij heeft het niet zo bedoeld. Hij zou echt nooit iemand kwaad doen. Echt Elodie, hij is zo door en door goed."

Ik bijt op mijn lip. Ik wil Ryan geloven, maar ik weet ook andere dingen over zijn vader: dat die vrijwel direct na de geboorte van Ryan zijn gezin in de steek heeft gelaten en vervolgens in het buitenland is gaan wonen, waar hij meerdere malen in de gevangenis heeft gezeten.

Sprookjes

Ik kijk naar de binnentuin. Het verheerlijken van ouders die afwezig waren, en dan met name vaders, is iets wat ik vaker zie bij cliënten in de kliniek. Het doet me denken aan iets wat een psychiater jaren geleden zei over kinderen, waarbij dit effect nog veel extremer is: “Soms is de waarheid zo moeilijk voor kinderen dat ze iets verzinnen wat wél draaglijk is. Het is te pijnlijk dat je vader je in de steek heeft gelaten. Daarom overtuig je jezelf ervan dat je vader een superheld is, eentje die dolgraag bij jou had willen blijven, maar die zo nodig de wereld moest redden.”

Ik zie dat Ryan tranen in zijn ogen heeft. We kijken een tijd lang samen naar de wolken, terwijl ik iets zwaars voel in mijn buik.

Arme Ryan, denk ik, sinds zijn jeugd zit hij bijna aaneengesloten in veelal gesloten instellingen: jeugddetentie, psychiatrische ziekenhuizen. Hoeveel heeft hij ervaren van de wereld buiten deze dikke muren? Heeft hij wel een realistisch beeld van daarbuiten? En wat is dat beeld dan? Ziet hij het als één grote ellende of gelooft hij in sprookjes waarin zijn vader een superheld is?

Ik weet het niet en vraag het hem ook niet. Wat ik wel weet, is waar die ‘m’ voor staat die ik in het psychiatrisch onderzoek zal typen: medeleven.

Namen en casussen van cliënten zijn onherkenbaar gemaakt.